

Maar nu moet ge niet denken, dat Frans zoo maar ineens zijn kwade streken afleerde. O, neen, daarvoor was hij te veel een kind van de straat geweest !

Op een morgen was hij vroeg op de groentemarkt. Hij zag daar een mand met schoone appelen en keek er lang naar.

— Ge hebt toch geen centen om er te koopen. Ga dus maar weg ! zei de boer.

— Kijken kost immers geen geld, hé ? antwoordde Frans.

— Ga weg, zeg ik !

— Is de markt van u ? Gij zijt nog niet eens van de stad. Ge komt van den buiten ! Wat wilt ge hier van uw neus maken ?

De boer moest een vrouw bestellen. Hij boog zich over een andere mand.

Wip ! Frans nam een appel weg !

Maar de boer had het gemerkt.

— Hier dief ! schreeuwde hij. Houd den dief !

Maar Frans was al heen. Wat verder beet hij in den appel.

Eenige jongens hadden het ook gezien. En op school vertelden ze het aan den meester. Overdragen is altijd leelijk.

— Wat hebt gij op de markt gedaan ? vroeg de heer aan die klikkers.

Maar dat vertelden ze niet.

Om half twaalf hield de meester Frans alleen in de klas.

— Jongen, wat hebt ge dezen morgen gedaan ? vroeg hij.

Frans werd rood.

— Toe, zeg het eens eerlijk !

— Een appel genomen.

— Was dat uw appel ?

— Neen, mijnheer... maar die boer had er zooveel in de mand. En achter hem stonden er nog twee korven vol.

— Was dat uw appel, Frans ? vroeg de meester weêr.

— Neen, mijnheer.

— Wat hebt ge dus gedaan ?

De jongen zweeg.

— Wat hebt ge gedaan, Frans ? Hoe noemt men dat, iets van een ander wegnemen ?

— Stelen, mijnheer, antwoordde de jongen met de oogen naar den grond gericht.

— Juist! Ge hebt dus gestolen, Frans. Ge zijt een dief. 't Spijt me, dat ik zoo iets van u hooren moet. Dat had ik niet gedacht.

Frans durfde zijn heer niet aanzien. Hij verwachtte een rammeling.

Maar neen, de meester bleef vriendelijk.

— Waarlijk, Frans, 't spijt mij! Ge weet toch wel, dat we niet stelen mogen. Al had die boer een wagen vol appels, gij moogt er daarom geen enkelen van nemen. Stelen blijft stelen, weinig of veel. Een flinke jongen is eerlijk. Ik zou geen oneerlijke jongen willen zijn. Dan zijt ge niet ferm, niet flink. Niemand kan u dan vertrouwen. En nog iets. Ge begint met een appel. Later neemt ge geld weg!

— O neen, mijnheer!

— Zeker Frans, 't begint met kleinigheden. Een dief steelt al meer en meer. En dieven mogen niet vrij blijven. Dat kan niet. Ze moeten in 't gevang. 't Is ook voor hun straf. Frans, belooft ge, dat ge nooit meer stelen zult, dat ge een flinke jongen wilt worden?

— Ja, mijnheer!

— En als ge weêr wat wilt wegnemen, denk dan aan ons gesprek van dezen morgen!

— Ja, mijnheer.

— Uw hand er op!

Frans gaf zijn meester de hand.

— Ga nu maar naar huis! Dag Frans!

De jongen had wel zin om te schreien. Hij had liever een rammeling gekregen. Zijn heer was bedroefd. En 't was zoo'n goede man.

— 'k Zal het nooit meer doen, dacht Frans.

Op een anderen dag was hij weêr op de groentemarkt. Bijna stak hij zijn hand uit naar een boske wortels. Hij at die toch zoo gaarne!

Maar hij dacht aan zijn heer !

Hij had beloofd een flinke jongen te zijn !

Frans trok zijn hand terug en liep van de markt weg.

Ons manneke moest in veel dingen beter worden.

Maar zijn meester hielp hem.

Hij leerde ook goede manieren.

's Winters ging hij meê naar «de soep». In een kinder-tuin mochten de jongens 's noens soep en brood eten.

— Goede soep, moeder ! zei Frans altijd. En lekker brood ook !

Maar in den eersten tijd had 't ventje leelijke gewoonten, als hij daar at. Hij slurpte... net als het varkentje, dat hij in de cinema gewonnen had. Als zijn telloor nog niet uit was, stak hij al de hand omhoog en riep : «Nog soep, nog soep» !

Hij verborg brood onder zijn trui en vroeg om ander.

En dat alles mocht niet ! Hij was ongemanierd en gulzig.

't Was jammer dat zijn moeder hem geen goede manieren leerde. Maar de meester deed het nu, en Frans hield te veel aan zijn heer, om ongehoorzaam te zijn.

Later zei moeder : onze Frans eet als een fijne mijnheer. En 't was waar !

Als vader van zee kwam, hoorde hij altijd goed nieuws.

't Was nu een andere Frans, dan toen hij trompette voor Dolf den voddenkoopman.

En toch een vroolijke Frans !

's Avonds zat hij dikwijls met zijn maten op een dorpel. En dan vertelde hij, dat ze schudden van 't lachen. Hij kon op zijn handen loopen en op zijn hoofd staan. Hij sprak ook Engelsch ; dat had hij van zijn vader geleerd. Maar niet één Engelschman zou hem verstaan hebben ! Hij kon dansen gelijk de negers. Weet ge wat jammer was ? Dat hij zoo dik-

wijls naar de cinema ging. De cinema is heel schoon, doch waar ons vriendje een vaste klant was, vertoonde ze dikwijls akelige stukken van moordenaars. En 't is beter dat kinderen... en groote mienschen ook — dat niet zien.

Er werd nog altijd iets verloot, maar Frans heeft nooit meer den prijs gewonnen.

Op zekeren dag besloot hij niet meer naar de cinema te gaan. Luister, waarom !

Zijn meester had iets beloofd !

— Jongens, had de heer op een morgen gezegd, we gaan sparen. Als we genoeg geld bijeen hebben, doen we een reis. Weet ge waarheen ?

— Naar Brussel ! riep Frans.

— Veel verder ! Naar de zee, naar Oostende en Blankenberge en Nieuwpoort. En dan zullen we ook Gent en Brugge bekijken. Maar ge moet daarvoor vlijtig sparen ! Elk centje is er één.

Frans knoopte dat in zijne ooren.

— Niet meer naar de cinema, dacht hij. Dat is elke week zeven en een halve cent gewonnen. En nooit meer naar den snoepwinkel !

Frans blef bij zijn plan.

En hij kon later meê op reis. Gelukkig was vader kort te voren thuis geweest. Ons vriendje droeg nu een frak, waaraan geen knoop ontbrak. De pijpen van zijn broek waren noch te lang noch te kort. En zijn schoenen liepen niet scheef. Hij droeg een hoedje... geen hondkotje... neen een strooien hoedje van een frank en half ! Hij zag er netjes uit.

En wat zag hij veel !

Gent, Brugge, Oostende... de zee, waarop vader voer... en waarop hij ook varen zou !

Toen hij thuis kwam kon hij veel vertellen.

— En nu gaan we sparen voor een reisje naar 't Walen-

land, moeder.

— 't Walenland ! Waar is dat ergens ?

— Dat is 't andere stuk van België... Bij Namen en Luik. De menschen spreken daar Fransch.

— Jongen, gij zult veel zien.

Kort daarop deed Frans zijn eerste communie. Toen droeg hij een bolhoedje... en hij had strikken aan zijn mouwen en zijn broekspijpen. En zijn schoenen blonken als spiegels. Jammer genoeg, was vader niet thuis.

— Als hij terugkomt, zullen wij door de stad rijden, beloofde moeder.

Maar dat duurde nog een paar maanden.

Eindelijk kwam vader, en hij reed met vrouw en kind in een rijtuig. En ze gingen met hun drieën naar den buiten.

Maar vader sprak ook met zijn jongen.

Frans vroeg of hij nu naar zee mocht.

— Nog niet ! Nog eenige jaartjes. Leer maar, jongen ! Ge kunt lang genoeg op zee varen.

Dat viel ons ventje wel tegen. Maar als vader wat gezegd had, moest het gebeuren.

Frans bleef dus op school, en wel tot zijn veertiende jaar. O ! hij kon er nog zooveel leeren. En nog altijd deed hij zijn best.

— Die Frans is omgekeerd als een zak, zeiden de menschen uit de straat.

Op een avond, toen het erg regende, ging Frans naar huis. Hij had van zijn spaargeld een schoon boek gekocht. Nu spoedde hij zich om maar gauw te kunnen lezen. 't Was een boek over de zee.

Op eens hoorde Frans gelach, geroep, geschreeuw. Veel menschen stonden bijeen. Er was iets gebeurd.

De jongen keek ook eens. Er lag een man midden in een plas water. Hij was dronken.

Frans herkende Dolf, den voddenkoopman.

De menschen die er omheen stonden, vermaakten zich met den ongelukkige. En als Dolf recht wilde staan, maar weêr omver viel, lachten ze luid.

Frans drong door den hoop. Hij nam zijn ouden baas bij den arm.

— Kom, Dolf, ik zal u helpen, zei hij.

— Hé ? riep de dronkaard, Laat me gerust...

— Neen, 'k zal u naar huis brengen. Kom, probeer eens op uw beenen te staan !

— O ! denkt ge dat ik niet kan ? Zie maar...

Dolf kroop recht. Gelukkig hielp Frans hem, anders ware hij weêr gevallen.

En nu ging het tweetal heên. 't Was een moeilijke gang voor Frans. Hij kon op den duur den zwaren man niet meer houden.

Iemand van de omstanders schoot toe. Frans had een goed voorbeeld gegeven. Hij moest geholpen worden.

Nu geraakte hij toch thuis !

— Zoo'n dronkelap, zei de tweede helper tot Frans, toen beiden terugkeerden.

Onder een lantaarn stond een vrouw met een kindje op den arm.

— Kent ge die ? vroeg de man. 't Is de vrouw van den Olifant. Ge weet dat de Olifant getrouwd is. En hij kent nog geen stiel. Hij kan niets anders dan drinken ! Zijn vrouw staat op hem te wachten.

Frans verliet den man. Hij was aan zijn deur. Ja, de meester had gelijk, als hij zei, dat de drank een moordenaar is, dacht hij. En de jongen zou er zich wel voor wachten een herbergklant te worden.

Frans was veranderd ! Vroeger zou hij ook Dolf bespot hebben, 't meest van allen mischien.

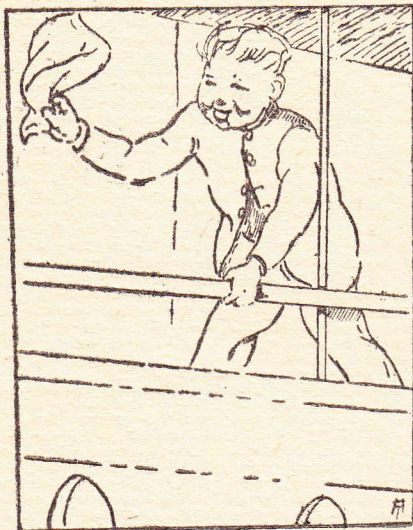
Nu had hij den dronkaard geholpen.

Eindelijk kwam de groote dag !

Frans mocht naar zee !

Moeder, Fien en Stans brachten hem naar 't schip !

Moeder schreide tranen met tuiten. En Frans veegde ook een traantje weg... stillekens, terwijl hij juist deed of hij den neus snoot. Maar moeder zag het wel.

Frans was nu zeeman ! Hoezee ! daar vertrok hij. Hij wuifde nog eens en riep : «Tot weerziens !»

Frans aan land kent ge nu. En we zijn er van over-

tuigd dat hij op zee ook een flinke jongen zal zijn.

Een flinke jongen !

Dat had de meester altijd gezegd.

En nu was ons manneke er een !

Een andere gast, dan toen hij trompetter was bij Dolf den voddenkoopman !

Een andere gast als de straatslijper van vroeger, op de bloote voeten, met gescheurde kleeren, blootshoofds.

Een andere gast nu, als 't Franske, dat aan de schoolpoort de makkers stond te treiteren.

Een andere gast, als 't Franske dat vluchten wilde om niet naar school te moeten gaan.

Een flinke jongen !

En dat had de school gedaan !

A. HANS
YROOLUKE FRANS

L. Opdebeek - Uitgever - Antwerpen.

A. HANS

VROOLIJKE FRANS

PENTEEKENINGEN VAN A. THYS.

TWEEDE DRUK

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN.